

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Finanse dla sprytnych dr Piotr Pisarewicz

Dlaczego inteligencja finansowa popłaca?
Oszczędzanie, inwestycje, spekulacja. Zysk a
ryzyko. Oprocentowanie.

Organizatorzy

Uniwersytet Gdański
27 października 2015 roku

O CZYM DZIŚ BĘDZIEMY MÓWIĆ ?

1. CZY WARTO BYĆ SPRYTNYM ? (W FINANSACH I NIE TYLKO ...)
2. CZY WARTO BYĆ INTELIGENTNYM ? (W FINANSACH I NIE TYLKO ...)
3. ZGADNIJ KTO TO ?
4. CZY JESTEŚMY INTELIGENTNI ?
5. CZYM JEST PIENIĄDZ
6. RZECZ O KWIATACH.... CZY WARTOŚĆ MOŻE BYĆ ILUZJĄ?
7. JAK ROZSĄDNIIE I EFEKTYWNIIE OSZCZĘDZAC ?
8. W CO MOŻEMY INWESTOWAC ?

CZY WARTO BYĆ SPRYTNYM ?

(W FINANSACH I NIE TYLKO ...)

CZY WARTO BYĆ SPRYTNYM ?

SPRYT TO:

umiejętność radzenia sobie, wychodzenia z korzyścią z każdej sytuacji; zręczność w jakimś działaniu.

**TO BRZMI POZYTYWNE ALE
CZY ZAWSZE SPRYT JEST
„DOBRY” ?**

<http://sjp.pwn.pl/sjp/refleks;2573648.html> , http://www.wsjp.pl/index.php?id_hasla=4802

CZY WARTO BYĆ SPRYTNYM ?

SPRYT TO:

umiejętność radzenia sobie, wychodzenia z korzyścią z każdej sytuacji; zręczność w jakimś działaniu.

lub inaczej:

cecha kogoś, kto radzi sobie w każdej sytuacji i czerpie z niej korzyść dla siebie, postępując przy tym często w sposób, który ma zmylić innych

**CZY TO BRZMI POZYTYWNIEM
CZY NEGATYWNIEM ?**

<http://sjp.pwn.pl/sjp/refleks;2573648.html> , http://www.wsjp.pl/index.php?id_hasla=4802

CZY WARTO BYĆ SPRYTNYM ?

SPRYT TO:

umiejętność radzenia sobie, wychodzenia z sytuacji; zręczność w jakimś działaniu.

lub inaczej:

cecha człowieka, który w trudnej sytuacji i czerpie z niej korzyść. Często w sposób, który ma znaczenie.

SPRYT A PRZYSŁOWIA...

CZYM JEST ZATEM INTELIGENCJA ?

PRZYSŁOWIA:

Cierpliwość – spryt tego, kto nie jest sprytny.

Spryt zastępuje u głupca inteligencję.

<http://sjp.pwn.pl/sjp/refleks;2573648.html> , http://www.wsjp.pl/index.php?id_hasla=4802

CZY WARTO BYĆ INTELIGENTNYM ?

(W FINANSACH I NIE TYLKO ...)

CZY WARTO BYĆ INTELIGENTNYM ?

Inteligencja (od łac. *intelligentia* - zdolność pojmowania, rozum) – zdolność do postrzegania, analizy i adaptacji do zmian otoczenia

lub:

– umiejętność wykorzystania posiadanej wiedzy.

INTELIGENCJA A
PRZYSŁOWIA...

Być inteligentnym to bardzo męczące.

Inteligencja jest to choroba umysłowa – na szczęście mało rozpowszechniona.

Inteligencja jest tą przyprawą, która z najpospolitszych rzeczy robi cuda.

<http://sjp.pwn.pl/sjp/refleks;2573648.html> , http://www.wsjp.pl/index.php?id_hasla=4802

ZGADNIJ KTO TO ?

CZY WIEMY KTO TO ? CO ICH ŁĄCZY ?

CZY WIEMY KTO TO ? CO ICH ŁĄCZY ?

CO ŁĄCZY TYCH LUDZI ?

OSIĄGNEŁI SUKCES !
ALE CZEMU ?

POSIADAJĄ SPRYT,
INTELIGENCJĘ ALE TAKŻE
GRAJĄ „FAIR”
(SZANUJĄ INNYCH)
TO CECHY LUDZI KTÓRZY
OSIĄGNEŁI „PRAWDZIWY”
SUKCES !

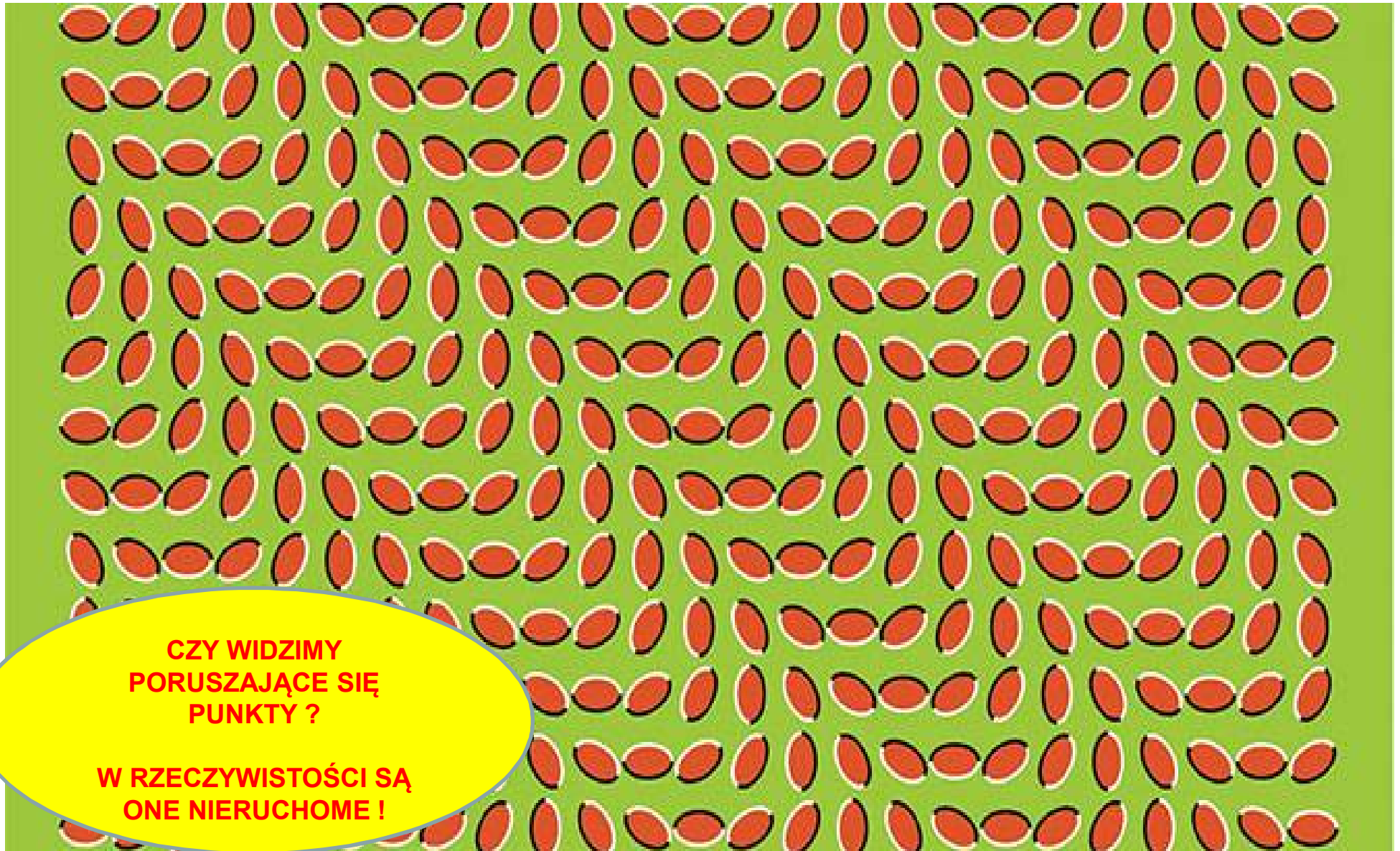
CZY JESTEŚMY ZATEM INTELIGENTNI ?

CZY JESTEŚMY INTELIGENTNI ?

**Inteligencja to także....
sposstrzegawczość**

Sprawdźmy zatem naszą sposstrzegawczość !

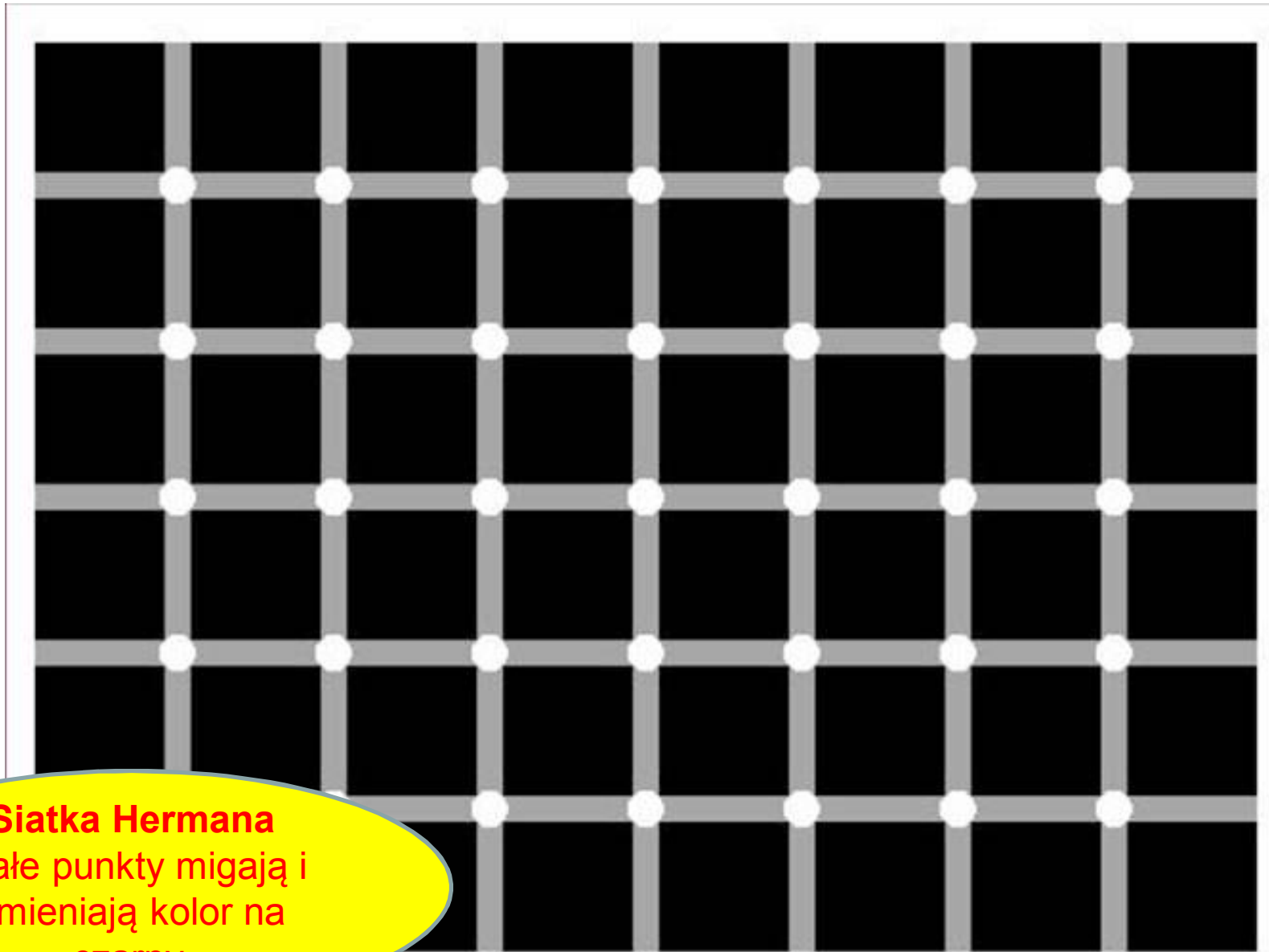
CO WIDZIMY NA EKRANIE ?

**CZY WIDZIMY
PORUSZAJĄCE SIĘ
PUNKTY ?**

**W RZECZYWISTOŚCI SĄ
ONE NIERUCHOME !**

CO WIDZIMY NA EKRANIE ?

Siatka Hermana

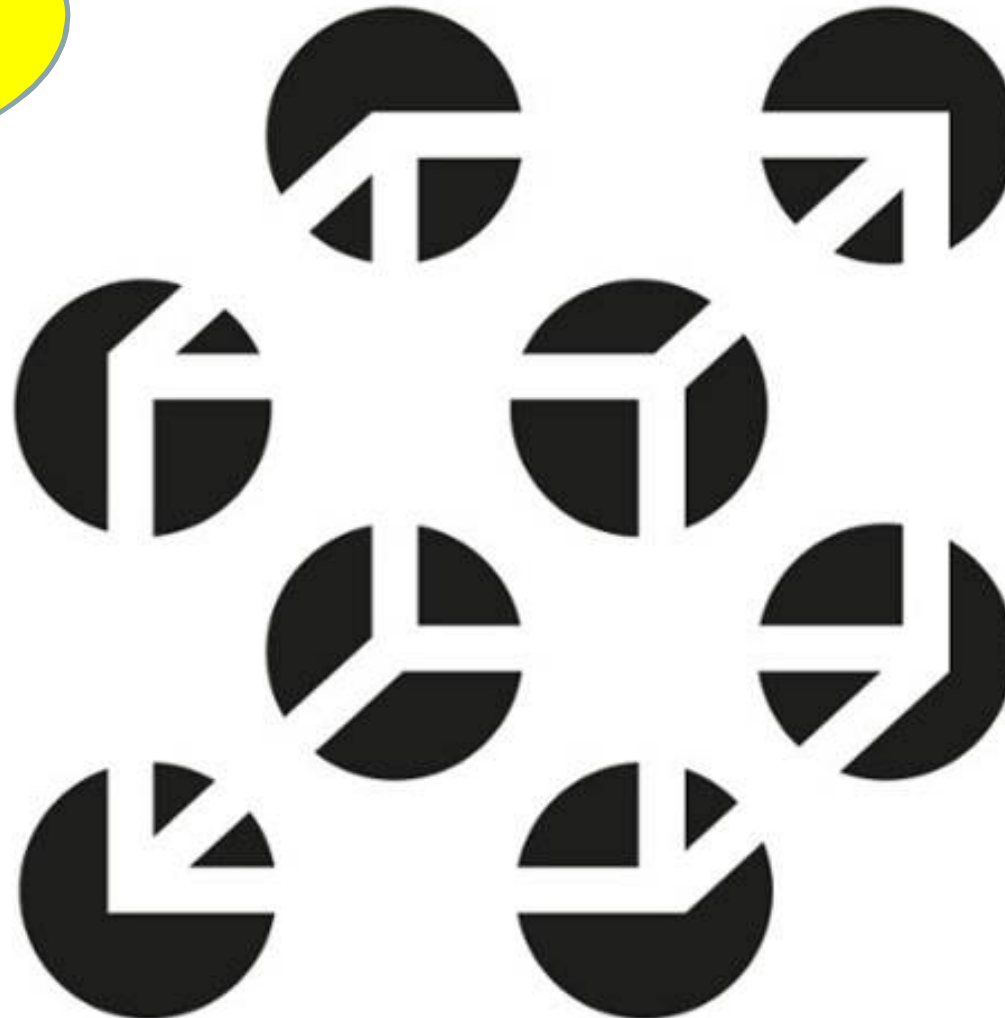
Białe punkty migają i zmieniają kolor na czarny.

CO WIDZIMY NA EKSTRANIE ?

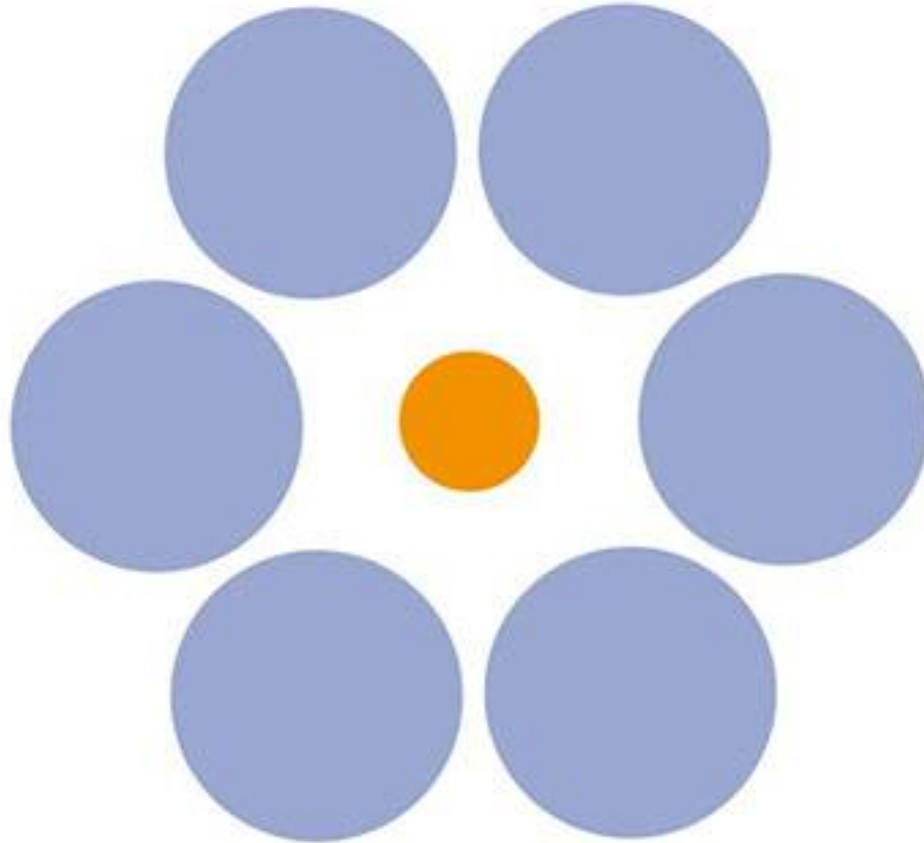
Biały sześcián

Skupiając wzrok zobaczymy biały sześcián.

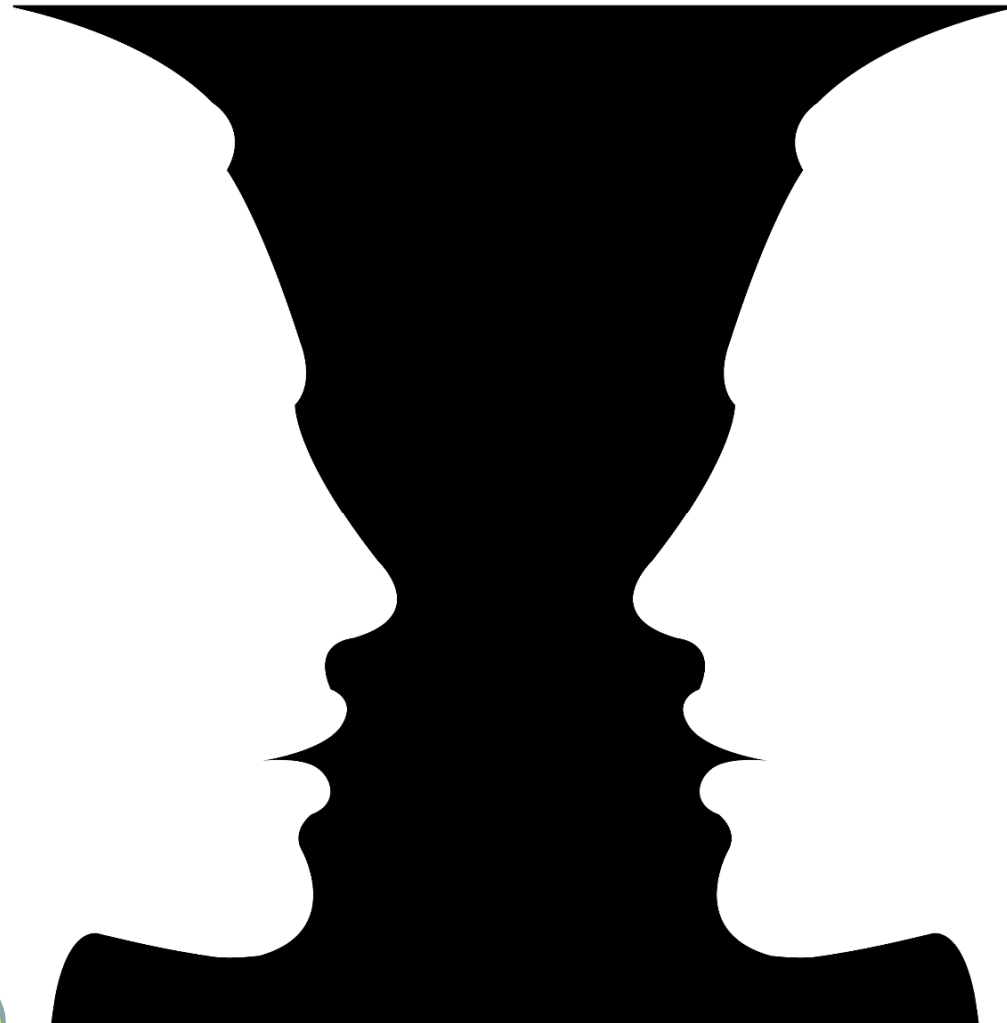
CO WIDZIMY NA EKSTRANIE ?

**KTÓRE
POMARAŃCZOWE
KÓŁKO JEST
WIĘKSZE ?**

**W rzeczywistości
oba koła mają
dokładnie ten
sam rozmiar**

CO WIDZIMY NA EKRANIE ?

Waza Rubina

Czarną wazę
tworzą dwie białe
twarze

CO WIDZIMY NA EKSTRANIE ?

WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z ILUZJI OPTYCZNYCH

CZĘSTO W SEKTORZE FINANSOWYM:

1. PATRZYMV A NIE WIDZIMV

2. SŁUCHAMY A NIE SŁYSZYMV

3. CZYTAMY A NIE ROZUMIEMV

**(np. co bank miał na myśli w dokumentach,
umowie, regulaminie. itp...)**

CO WIDZIMY NA EKRANIE ?

**SPRYTNY
(INTELIGENTNY) KLIENT
MUSI ROZUMIEĆ I
WIEDZIEĆ WSZYSTKO
ABY NIE PODJAĆ
BŁĘDNEJ DECYZJI
FINANSOWEJ**

**WIEDZĄ
(NAUKĄ)**

**DOŚWIADCZENIEM
(PRACĄ)**

**JAK TO
OSIĄGNAĆ ?**

CO WIDZIMY NA EKSTRANIE ?

WN

ZJI

**PODSUMOWUJĄC POWYŻSZE
ROZWAŻANIA:**

NA RYNKU FINANSOWYM

NIE DAJMY SIĘ ZMYLIĆ ORAZ

NIE ULEGAMY ILUZJOM !

CZYM JEST PIENIĄDZ ?

CZYM JEST PIENIĄDZ ?

Pieniądz - z języka łacińskiego ("pecunia" wywodzi się od słowa " pecus") co oznacza.....bydło.

(E. Kubiak, H. Nakonieczna - Kisiel 1999, s. 161).

CZYM JEST PIENIĄDZ ?

Pieniądz - z języka łacińskiego ("pecunia" wywodzi się od słowa " pecus") co oznacza.....bydło.

(E. Kubiak, H. Nakonieczna - Kisiel 1999, s. 161).

Jest to powszechnie akceptowany towar, za pomocą którego dokonujemy płatności za dostarczone dobra lub wywiązujemy się ze zobowiązań.

(D. Begg, S. Fischer, R. Dornbusch 2003, s. 94)

FUNKCJE PIENIĄDZA - CZYLI DO CZEGO SŁUŻY PIENIĄDZ?

FUNKCJE PIENIĄDZA:

1. Środek wymiany - ludzie zamieniają swoje dobra i usługi na pieniądź, a potem używają go do zakupów dóbr i usług, których potrzebują (E. Mansfield 2002, s. 214).

Pracownicy wymieniają swoje usługi (pracę) na pieniądź.

Kupujemy lub sprzedajemy dobra w zamian za pieniądź.

Pieniądź ułatwia handel i sprzyja produkcji społecznej.

Pieniądź upraszcza proces wymiany w porównaniu z tzw. transakcjami barterowymi (towar za towar).

FUNKCJE PIENIĄDZA - CZYLI DO CZEGO SŁUŻY PIENIĄDZ?

FUNKCJE PIENIĄDZA:

2. Pieniądz jako miernik wartości - jest wartością, którą mierzy się wartość dóbr i usług.

**CZY TOWAR (CZYLI RZECZ) JAKĄ JEST PIENIĄDZ MOŻE
MIEĆ WARTOŚĆ SAMĄ W SOBIE ?**

FUNKCJE PIENIĄDZA - CZYLI DO CZEGO SŁUŻY PIENIĄDZ?

2. Pieniądz
dóbr i usług.

**JEST TO RACZEJ KWESTIA UMOWNA,
WZGLĘDNA I...ULOTNA**
(wrócimy do tego niedługo na
przykładzie.....kwiatów)

wartość

**CZY TOWAR (CZYLI RZECZ) JAKĄ JEST PIENIĄDZ MOŻE
MIEĆ WARTOŚĆ SAMĄ W SOBIE ?**

FUNKCJE PIENIĄDZA - CZYLI DO CZEGO SŁUŻY PIENIĄDZ?

2. Pieniądz jako środek wymiarowy wartości dóbr i usług.

**JEST TO RACZEJ KWESTIA UMOWNA,
WZGLĘDNA I...ULOTNA**
(wrócimy do tego niedługo na przykładzie.....kwiatów)

wartość

**CZY TOWAR (CZYLI RZECZ) JAKĄ JEST PIENIĄDZ MOŻE
MIEĆ WARTOŚĆ SAMĄ W SOBIE ?**

3. Pieniądz jako środek przechowywania wartości (*tezauryzacji*) - można go wykorzystać do dokonania zakupów w przyszłości.

Dana osoba może przechowywać pieniądze i użyć ich później, aby dokonać jakiejś transakcji. (E. Mansfield 2002, s. 214).

FUNKCJE PIENIĄDZA - CZYLI DO CZEGO SŁUŻY PIENIĄDZ?

2. Pieniądz jako środek wymiarowy wartości dóbr i usług.

**JEST TO RACZEJ KWESTIA UMOWNA,
WZGLĘDNA I...ULOTNA**
(wrócimy do tego niedługo na przykładzie.....kwiatów)

wartość

**CZY TOWAR (CZYLI RZECZ) JAKĄ JEST PIENIĄDZ MOŻE
MIEĆ WARTOŚĆ SAMĄ W SOBIE ?**

3. Pieniądz jako środek przechowywania wartości (*tezauryzacji*) - można go wykorzystać do dokonania zakupów w przyszłości.

Dana osoba może przechowywać pieniądze i użyć ich później, aby dokonać jakiejś transakcji. (E. Mansfield 2002, s. 214).

Środkiem przechowywania wartości mogą być domy, kolekcje znaczków pocztowych a także oprocentowane wkłady w bankach.

FUNKCJE PIENIĄDZA - CZYLI DO CZEGO SŁUŻY PIENIĄDZ?

2. Pieniądz jako środek wymiarowy wartości dóbr i usług.

JEST TO RACZEJ KWESTIA UMOWNA, WZGLĘDNA I...ULOTNA
(wrócimy do tego niedługo na przykładzie.....kwiatów)

wartość

CZY TOWAR (CZYLI RZECZ) JAKĄ JEST PIENIĄDZ MOŻE MIEĆ WARTOŚĆ SAMĄ W SOBIE ?

3. Pieniądz jako środek przechowywania wartości (*tezauryzacji*) - można

MÓWIĄC PROŚCIEJ CHODZI TUTAJ O OSZCZĘDZANIE LUB INWESTOWANIE

Dar

jakiejs transakcji. (E. Manstield 2007, s. 214)

nać

Środkiem wymiarowym wartości pocztow

O TYM POROZMAWIAMY RÓWNIEŻ
(ale najpierw obiecane.....
kwiaty....)

szków

RZECZ O KWIATACH....

CZY WARTOŚĆ MOŻE BYĆ ILUZJĄ?

RZECZ O KWIATACH - CZY WARTOŚĆ MOŻE BYĆ ILUZJĄ?

Tulipomania / tulipanomania (1/3)

zjawisko panujące w XVII-w. (1636-1637 r) w Holandii

spekulacja i ogromny wzrostem cen...cebulek tulipanów.

W 1623 r. pojedyncza cebulka osiągała cenę nawet 1 tys. guldenów (śr. roczny dochód wtedy to ok. 150 guldenów).

Przeliczając na obecne zarobki Polskie gdzie średnioroczne wynagrodzenie to ok. **48 tys. zł** (08.2015 - http://wynagrodzenia.pl/dane_gus.php)...

Cebulka tulipana powinna więc kosztować obecnie w Polsce...320 tys. zł !

(CO ZA TO MOŻEMY DZIŚ KUPIĆ ?)

RZECZ O KWIATACH - CZY WARTOŚĆ MOŻE BYĆ ILUZJĄ?

Tulipomania / tulipanomania (2/3)

W Holandii wymieniano często tulipany na domy, ziemię, bydło i inne dobra.

Najlepsi „tulipanowi” kupcy zarabiali ok. 6 tys. guldenów / mies.

W przeliczeniu na obecne zarobki w Polsce to miesięcznie **ok. 288 tys. zł a rocznie ok. 3,5 mln zł !**

W 1635 r. odnotowano sprzedaż 40 cebulek za 100 tys. guldenów.

W przeliczeniu na obecne zarobki w Polsce to ok. 4,8 mln zł !

CO ZA TO MOGLIBYŚMY DZIŚ KUPIĆ ?

RZECZ O KWIATACH - CZY WARTOŚĆ MOŻE BYĆ ILUZJĄ?

Tulipomania / tulipanomania (2/3)

W Holandii wymieniano często tulipany na domy, ziemię, bydło i inne dobra.

**ZJAWISKO KIEDY CENY NIEUSTANNIE ROSNĄ
NAZYWAMY.....**

BOOMEM LUB HOSSĄ

W przeliczeniu na obecne zarobki

Isce to ok. 4,8 mln zł !

CO ZA TO MOGLIBYŚMY DZIŚ ?

RZECZ O KWIATACH - CZY WARTOŚĆ MOŻE BYĆ ILUZJĄ?

Tulipomania / tulipanomania (3/3)

W 1637 r. załamanie rynku - zbyt wygórowane ceny cebulek tulipanów

- zapanowała panika, w wyniku której tysiące ludzi stały się bankrutami
- w najgorszej sytuacji byli ci, którzy na zakup tulipanów pozaciągali kredyty, a w wyniku krachu stali się niewypłacalni.

RZECZ O KWIATACH - CZY WARTOŚĆ MOŻE BYĆ ILUZJĄ?

Tulipomania / tulipanomania (3/3)

**ZJAWISKO KIEDY CENY NAGLE I SZYBKO SPADAJĄ
NAZYWAMY.....**

KRACHEM LUB BESSĄ

- w najgorszej sytuacji byli ci, którzy zakup tulipanów pozaciągali kredyty, a w wyniku krachu stali się niewypłacalni.

CZY OBECNIE TAKŻE MAMY „TULIPANOWE SZALEŃSTWA”

Tak – co pewien czas pojawiają się tzw. „bańki spekulacyjne” spowodowane tym, iż ludzie wierzą, iż coś ma wartość której w rzeczywistości nie ma !

Spekulacyjne „bańki giełdowe” są swoistymi następcami bańki tulipanowej (1697, 1929, 1987, 2000, 2008)

RZECZ O KWIATACH - CZY WARTOŚĆ MOŻE BYĆ ILUZJĄ?

Tulipomania / tulipanomania (3/3)

**ZJAWISKO KIEDY CENY NAGLE I SZYBKO SPADAJĄ
NAZYWAMY.....**

KRACHEM LUB BESSĄ

**WARTOŚĆ TO CZĘSTO ILUZJA PODOBNA DO NASZYCH
ZAGADEK OPTYCZNYCH !**

NIBY JEST A TAK NAPRAWDĘ JEJ NIE MA !

Tak – co pewien czas pojawiają się t... bańki spekulacyjne” spowodowane tym, iż ludzie wierzą, iż coś ma wartość, a w rzeczywistości nie ma !

Spekulacyjne „bańki giełdowe” są swoistymi następcami bańki tulipanowej (1697, 1929, 1987, 2000, 2008)

RZECZ O KWIATACH - CZY WARTOŚĆ MOŻE BYĆ ILUZJĄ?

Tulipomania (3/3)

ZJAWISKO **TRACĄCĄ**

W 16
- za
- w
kr

**PIENIĄDZE / WALUTY
TAKŻE Z DNIA NA DZIEŃ TRACĄCĄ
WARTOŚĆ !**

**TAKIE ZJAWISKO TO:
INFLACJA !**

**HIPER INFLACJA – BARDZO SZYBKA
UTRATA WARTOŚCI PIENIĄDZA
(KRYZYSY)**

WARTOŚĆ **WARTOŚĆ**

Tak – co
tym, iż ludz

**POSTARAJMY SIĘ WIĘC NIE POWIELAĆ
BŁĘDÓW INNYCH !**

Spekulacyjne banki „głównymi następcami” bańki
tulipanowej (1697, 1929, 1987, 2000, 2008)

**JAK ROZSĄDNIIE I EFEKTYWNIIE
OSZCZĘDZACĆ
ABY NIIE POWIELACĆ
„TULIPANOWYCH” BŁĘDÓW ?**

JAK ROZSĄDNIIE I EFEKTYWNIIE OSZCZĘDZAC ?

Jaki związek mają jajka oraz oszczędzanie i inwestycje ?

Nie wkładaj wszystkich jajek do jednego koszyka !

JAK ROZSĄDNIIE I EFEKTYWNIIE OSZCZĘDZACĆ ?

Jaki zwi

PRZYKŁADY:

tycje ?

**JEŚLI UPADNIE 1 KOSZYK
ZE 100 JAJKAMI TO STRACIMY....100**

**JEŚLI MAMY 2 KOSZYKI I UPADNIE JEDEN TO
STRACIMY....50 JAJEK (50%)
A 50 BĘDZIE....CAŁE !**

JAK ROZSĄDNIIE I EFEKTYWNIIE OSZCZĘDZAC ?

Jak

**NIE KUPUJMY ZA WSZYSTKIE POSIADANE PIENIĄDZE
TYLKO JEDNEGO RODZAJU AKTYWÓW / DÓBR / LUB
RZECZY !**

e ?

JEŚLI MAMY 2 KOSZYKI

LIPIADNIE JEDEN TO

**„MAGICZNE SŁOWO” KTÓRE UCHRONI NAS
PRZED BŁĘDAMI TO....**

DYWERSYFIKACJA

**CZYLI.... OSZCZĘDZAJMY W RÓŻNYCH
„KOSZYKACH”:**

**- w różnych bankach, w różnych walutach,
akcjach, obligacjach, krajach, itp.**

JAK ROZSĄDNIIE I EFEKTYWNIIE OSZCZĘDZĄĆ ?

Jak

**NIE KUPUJMY ZA WSZYSTKIE POSIADANE PIENIĄDZE
TYLKO JEDNEGO RODZAJU AKTYWÓW / DÓBR / LUB
RZECZY !**

e ?

JEŚLI MAMY 2 KOSZ

UPADNIE JEDEN TO

**WTEDY OBNIŻAMY SWOJE RYZYKO INWESTYCYJNE I
OGRANICZYMY PRAWDOPODOBIENSTWO UTRATY
NASZYCH OSZCZĘDNOŚCI !**

„KOSZACH”:

**- w różnych bankach, w różnych walutach,
akcjach, obligacjach, krajach, itp.**

W CO MOŻEMY INWESTOWAĆ ?

W CO MOŻEMY INWESTOWAĆ ?

**LOKATY
BANKOWE /
WALUTY**
(ZŁ, USD, EURO,
CHF, inne...)

NIERUCHOMOŚCI
Ziemia
Domy
Mieszkania

**PAPIER
WARTOŚCIOWE**

Akcje
Obligacje
Pozostałe p.w.
(GPW)

**W CO MOŻEMY
INWESTOWAĆ?**

INNE DOBRA

Dzieła sztuki,
Surowce (złoto,
diamenty, ropa
naftowa), itd.

W CO MOŻEMY INWESTOWAĆ ?

**Wybierajmy bezpieczne i
licencjonowane banki o możliwie
najwyższej wiarygodności !**

**Wybierajmy możliwie najlepsze
dla nas oferty czyli te o
najwyższym oprocentowaniu**

W CO MOŻEMY INWESTOWAĆ ?

**MÓWIĄC NAJPROŚCIEJ
OPROCENTOWANIE TO:**

CENA PIENIĄDZA (%)

**Wybierajmy więc najlepsze
dla nas czyli te o
najwyższym oprocentowaniu**

**DZIĘKUJĘ
ZA UWAGĘ !**